

ISTRAŽIVANJE LOKALNIH SAMOUPRAVA O PROCESU DONOŠENJA I PRIMENE ODLUKA O UPRAVLJANJU OTPADOM

Želena inicijativa

STRUČNI TIM

Prvoslav S. P^LAVŠIĆ

Konsultanti

Marija MUTIĆ, Valentina ĐURETA

Terenski rad

Jelena AVDALOVIĆ

Vanja DERIKUČKA

Marija GAJIĆ

Ivana GLIGORIĆ

Maja KRASIN

- Istraživanje Lokalnih samouprava o procesu donošenja i primene odluka o upravljanju otpadom pripremljeno je i realizovano, kao deo aktivnosti *Zelene inicijative*, posle savetovanja 26. oktobra 2011. godine na temu: *Upravljanje otpadom i lokalni planovi*
- Istraživanje je pripremio i izveo Centar modernih veština i Beogradski fond za političku izuzetnost u periodu od novembra 2011. do aprila 2012. godine
- Primenjena je metodologija neposrednog intervjua na terenu, u izabranim opštinama i javno-komunalnim preduzećima. Zakazana su i obavljena 34 razgovora u 26 opština, koje su određene kao Regionalni centri za upravljanje komunalnim otpadom. Izostavljen je samo Grad Beograd
- Intervjueri su obišli sva ova mesta, tragajući za faktografskim elementima na osnovu 30 pitanja o ovim temama
- Istovremeno sa popunjavanjem upitnika prikupljani su relevantni dokumenti, planovi i odluke koji su u pisanoj ili elektronskoj verziji dostavljeni CMV i Stručnom timu projekta na dalju analizu
- Napomena: Oznaka slajdova u prezentaciji nalaza odgovara numeraciji pitanja iz upitnika

1 i 2 Regioni i opštine

- Istraživanje je izvedeno u svim Regionalnim centrima za upravljanje komunalnim otpadom (izuzev grada Beograda):
- 1. Sombor, 2. Subotica, 3. Novi Sad, 4. Kikinda, 5. Pančevo, 6. Vršac, 7. Zrenjanin, 8. Indija, 9. Sremska Mitrovica, 10. Loznica, (11. Beograd), 12. Valjevo, 13. Smederevo, 14. Petrovac na Mlavi, 15. Lapovo, 16. Kragujevac, 17. Jagodina, 18. Užice, 19. Nova Varoš, 20. Zaječar, 21. Pirot, 22. Kraljevo, 23. Kruševac, 24. Niš, 25. Prokuplje, 26. Leskovac, i 27. Vranje
- Uzorak (ili cenzus) je zahvatio sva mesta (opštine) gde su planom locirane regionalne deponije, a pitanja su se odnosila i na opštine i na situaciju u regionu

3. Nadležna služba ili pojedinac

- Svi koji su dali podatke u ovom istraživanju nadležni su za ove poslove ili su zvanično i poslovno angažovani na njima
- U tome postoji organizaciona neujednačenost po opštinama
- Reč je o gradskim i opštinskim upravama i opštinskim odeljenjima – za stambeno-komunalne poslove, odsecima za urbanizam, građenje i životnu sredinu, službama razvoja, sekretarijatima za zaštitu i unapređenje životne sredine, upravljanje otpadom, inspekcijskim službama, direkcijama za izgradnju, itd.
- S druge strane, tu su direktori i stručnjaci javnih komunalnih (JKP) i drugih preduzeća kao što su *Gradsko zelenilo, Čistoća, Higijena, Komunalac...* ali i posebne kompanije za upravljanje otpadom
- Od pojedinaca tu su mahom članovi gradskih i opštinskih veća zaduženi za stambeno-komunalne poslove, ekologiju, prostorno planiranje, i sl.

4. Stručni sastav

- Može se oceniti da su u svim službama i preduzećima na ovim poslovima angažovani stručni ljudi – različitih profila, što je uslovljeno vrstom i veličinom organizacije kao i sistematizacijom, koje, prirodno, nisu ujednačene po opštinama
- Gotovo bez izuzetka tu rade fakultetski obrazovani ljudi, a ima i magistara nauka
- Posebno su zanimljivi i raznovrsni stručni profili: inženjer zaštite životne sredine, pravnik, ekonomista, tehnolog, građevinski inženjer, saobraćajni inženjer, mašinski inženjer, arhitekta, urbanista, biolog, hemičar, biohemičar, ekolog, inženjer poljoprivrede, inženjer šumarstva, pejzažni arhitekta, hidrogeolog, metalski tehničar, itd.
- Po položaju tu su direktori, načelnici, rukovodioci službi, samostalni stručni saradnici, inspektori, poslovođe, tehničari i ostali

5. Funkcije ili pozicije lica koja su dala podatke

- Reč je o kompetentnim, odnosno ljudima koji vode određene službe, odseke, odeljenja, preduzeća i druge organizacione jedinice koje su bile u projektu uzorka po opštinama
- Kao što je već pomenuto, to su direktori (ili njihovi pomoćnici i zamenici), načelnici, menadžeri, šefovi odseka, nadzornici, inspektori, članovi gradskih i opštinskih veća, analitičari, samostalni stručni saradnici, administratori sistema, referenti za odnosna pitanja ili za odnose sa javnošću
- To što je sa svakim od njih dogovorena poseta opštini i sadržaj razgovora, povećava poverenje u prikupljene informacije, a isto je toliko značajno što posedujemo i njihove kontakt podatke za dopunu i proveru činjenica

6. Priloženi dokumenti

(pre svega Plan upravljanja otpadom, LEAP, lokalni, regionalni) + ocena šta se od toga primenjuje

- Shodno zakonskim određenjima, upitnik je sadržao pitanja o dokumentima koja su obavezna ili koja se podrazumevaju kada je reč o upravljanju otpadom
- Saradnici na projektu u većini slučajeva prikupili su ova dokumenta – bilo da su ih dobili u štampanoj verziji, bilo u elektronskom obliku (CD), mada su neki od njih dostupni na internet sajtovima opština
- U nekoliko opština dato je obećanje da će se planovi naknadno dostaviti, pod uslovom da su usvojeni, ali ima opština koje ih još nisu usvojile
- Kratka ocena: Planovi uglavnom postoje ili se završavaju, od usvajanja nije proteklo mnogo, neki se još ne primenjuju, ili se to čini parcijalno, ima opština po regionima koje ih do sada nisu potpisale...

7. Regionalna deponija

- Kada bi se davala gruba ocena na osnovu prikupljenih informacija u ovom periodu, moglo bi se reći da Srbija ima svega nekoliko regionalnih deponija (npr. Lapovo, Jagodina, Užice, Pirot, Kraljevo, Leskovac), odnosno da većina regiona nema regionalne deponije, ili da one još nisu završene i stavljene na raspolaganje
- Nekoliko ih je u izgradnji, neke još u planovima, ima lokalnih deponija koje se proširuju, kao i onih koje tek treba da prerastu u regionalne deponije – pod uslovom da se obezbede uslovi, zaključite međupštinski ugovori ili postignu prethodne saglasnosti
- Nekoliko deponija se gradilo uz stranu finansijsku pomoć, a jedna uz koncesijski ugovor
- Većina naših sagovornika spremno je obrazlagala situaciju u dijahronijskom pregledu za nekoliko godina, pa i decenija
- Kao što je već pomenuto, ovim pregledom nije obuhvaćen Beograd

8. Javna preduzeća

- Spisak preduzeća i područja koje pokrivaju, prema opštinama i subregionima, lako se može sačiniti iz priloženih izveštaja
- Za ovu priliku dovoljno je reći da (gotovo) sve opštine imaju svoja Javno komunalna preduzeća, a niz opština angažuje nekoliko JKP
- Reč je o preduzećima za komunalni otpad, čistoću, energetiku, vode, parkirališta, gradsko zelenilo, regionalnu deponiju, tržnice i pijace, vodovod i kanalizaciju, stanove, niskogradnju, toplifikaciju, puteve, groblja, itd.
- Ima javnih preduzeća, ali i kompanija ugovorno angažovanih u jednoj ili više opština (npr. “A.S.A.” kao deoničarsko društvo a ne JP, “Brantner”, “Rosal Serbia d.o.o”, “Poor Wener&Weber d.o.o.”), ali neki imaju status operatera za prikupljanje smeća
- Ima regiona gde su (manje) opštine povezane, zajednički angažujući pojedina preduzeća, ali se često dodaje da se otpad odvozi na “smetlišta”, a ne na prave deponije

9. Opis opštinske deponije (**veličina, uređenost, starost**)

- Situacija po regionima i opštinama je veoma različita, ali zajedničko je da su deponije mahom stare (neke iz 1945, 1963, 1970, 1978, 1983, 1984, 1985. godine), nedovoljno uređene i opremljene, često neograđene i nepotpuno obezbeđene (pa sakupljači sekundarnih sirovina ulaze na neke deponije), negde postoji samo čuvarska služba a negde i video nadzor, nisu sve deponije kategorisane
- Od opreme se najviše koriste buldožeri i kompaktori za sabijanje smeća, mašine za baliranje, biotrnovi za odvođenje metana, kolske vage, traktori guseničari, tu je i centar za sekundarnu selekciju otpada
- Nekoliko novijih reciklažnih centara bavi se ambalažnim i PET otpadom, papirom i plastikom
- Retko su i pominjane dozvole za deponovanje opasnog otpada
- Negde postoje kolektori otpadnih voda i prečistači, negde samo meliracioni kanali i drenažni sistem
- Veličine: od 1, 4, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 25, 26, 30, 33, 42, 52, čak do ucrtanih 130 hektara... Neke deponije su preblizu grada i vodotokova

10. Neuređene deponije

- Divljih deponija ima po celoj Srbiji, u svim opštinama, odnosno u svim naseljenim mestima
- Većina od njih se bar nekada našla na nekom popisu, ali malo je slučajeva da su ti spiskovi ažurni
- Osnovni razlog za to je što se stalno javljaju nove neuređene deponije, tako ih u nekim opštinama ima i po nekoliko desetina, pa čak i po nekoliko stotina – npr. Katalog u Vranju obuhvata 185, u Kruševcu 140, u Nišu 118, u Kraljevu preko 500 (doduše većina popisa je stara nekoliko godina)
- Izveštaj iz Kragujevca navodi 152 divlje deponije, koje zahvataju čak 336 hektara zemlje, itd.
- Opšta je pojava da se nove deponije javljaju gotovo na istom mestu gde su stare sanirane...

11. Koja vrsta otpada preovlađuje u opštini, odnosno količine po klasifikaciji

- U mnogim opštinama date su procene kao odgovor na ovo pitanje
- Ponegde se navode i prilažu i precizniji, mahom tabelarni, podaci do kojih se može doći i naknadno jer sve opštine imaju takve preglede
- Uglavnom preovlađuje komunalni otpad, kućno smeće i šut
- Ima svugde i biorazgradivog otpada ali se ređe ostvaruje uvid u količine ili proporcije njegove zastupljenosti
- Tu su, zatim, papir, staklo i metali, dok se posebno izdvaja plastika
- Na divljim deponijama preovlađuje šut
- Zapaža se promena strukture otpada po godinama, odnosno po mesecima, pa tako leti preovlađuje organski otpad
- Industrijski otpad ponegde ide preko posebnih tendera

12. Postrojenje za tretman

- Uglavnom ne postoje takva postrojenja, ali ima objekata za selekciju i baliranje
- U nekoliko opština su u toku (dugotrajni) pregovori oko postavljanja takvih postrojenja, ali njihova cena je takva da kupovina nije izvesna
- Postavlja se i pitanje isplativosti, jer neke opštine su male a ispitanici kažu da se isplativost postiže tek ako na deponiju odlaže oko 150.000 ljudi
- Ima svega nekoliko reciklažnih centara
- Drugi je problem što se neke vrste otpada praktično i ne sakupljaju jer nema organizovanog otkupa u Srbiji
- Ima preduzetnika koji su počeli da se bave sakupljanjem i tretmanom nekih vrsta otpada

13. Selekcija otpada

- Primarna selekcija uglavnom ne postoji
- U nekim mestima izvedene su i takve akcije, ali bez obzira na dobre rezultate, nisu mogle da se održe iz različitih razloga
- Preduzeća su obavezna na određenu selekciju, i u tom pogledu posebno se selektuje ambalažni otpad
- U nizu gradova su postavljeni žičani kontejneri za PET ambalažu ili kontejneri za papir, plastiku i staklo
- U Užicu je započeta primarna selekcija otpada (“suvi” i “mokri”), u Kraljevu postoji pilot-projekat, u Zaječaru selekcija guma, u Kruševcu rad sa školama na tom planu, u Nišu 300 reciklažnih ostrva po gradu, itd.
- Na nekim deponijama ima po nekoliko radnika za sekundarnu selekciju, a ima neobičnih slučajeva da se za to koristi deo romske populacije... uz ponovno otkupljivanje već sakupljenog otpada

14. Obaveze domaćinstava

- Skoro nigde nema selekcije otpada, jer domaćinstva nemaju takve obaveze
- Probni akcija podele kontejnera ili kesa različitih boja za pojedine vrste otpada je bilo, ali sa promenljivim uspehom, mahom stoga što nije bilo sredstava da se to nabavlja, ili što su kamioni na kraju odvozili sve to pomešano
- Za sada dobro funkcioniše jedino odvajanje PET ambalaže, što su prihvatili i građani u mnogim mestima
- U nekim opštinama se žale da su plastični kontejneri za odvajanje otpada izgoreli, a ima slučajeva da ih veseli maturanti gurnu u reku
- Ređi su primeri trajnijih promotivnih akcija i kampanja selekcije

15. Izdate dozvole

- Uglavnom nema mnogo izdatih dozvola u većini opština
- Neke opštine (npr. Novi Sad, Pančevo, Vršac, Sremska Mitrovica, Kragujevac, Prokuplje, Vranje, itd.) navode i spiskove izdatih dozvola
- Reč je o nekoliko, ili 10-12 različitih dozvola, kao što su one za sakupljanje i transport, privremeno skladištenje neopasnog otpada, obojenih metala i metala koji sadrže gvožđe ili skladištenje i tretman opasnog otpada, npr. otpadnih akumulatora...
- Ima i integriranih dozvola za prikupljanje i odlaganje
- Pominju se i individualni sakupljači otpada, ali o njima nema aktuelnih, lako dostupnih pregleda, ili se dozvole za njih još nisu izdavale

16. Opis Lokalnog plana

- Većina planova je usvajana tokom 2010. i 2011. godine, a ima i onih koji još nisu usvojeni ili su u proceduri (npr. Kragujevac, Prokuplje)
- U većini slučajeva naši sagovornici su davali kratak pregled sadržaja planova i upućivali na same dokumente u prilogu (CD, USB) ili na sajtu opštine
- Sadržaji su relativno slični, standardni i proističu iz zakonskih obaveza
- Bilo je i kritičkih osvrta na tzv. “copy-paste” praksu pri izradi nekih lokalnih i regionalnih dokumenata

17. Razvoj javne svesti

- Svugde je to obuhvaćeno planovima, doduše na različite načine
- Praksa se, međutim, ne odvija na isti način, ali je ima
- Raspon planiranih i izvedenih aktivnosti je velik – od sajta do štampanih materijala, letaka, flajera i oglasa, od bilborda do štampanih tekstova, od javnih tribina do likovnih konkursa po školama, od gostovanja nadležnih ljudi u emisijama radija i televizije do edukativnih programa...
- Tu postoji saradnja sa nevladinim sektorom i lokalnim medijima, ali je utisak istraživača da su sve ove aktivnosti kampanjske a ređe kontinuirane
- Gotovo nigde se ne navode efekti takvih aktivnosti, mada se ocenjuje da su one neophodne

18. Koji su akti doneti

- Mahom se navodi LEAP, a onda i nekoliko drugih (komunalnih) odluka koje ovde nije potrebno iscrpnije nabrajati...

Primeri:

- Odluka o komunalnom uređenju grada
- Odluka o održavanju čistoće
- Odluka o fondu za zaštitu životne sredine grada
- Odluka o proširenju delatnosti
- Odluka o poveravanju poslova upravljanja otpadom, itd.

19. Ugovori sa drugima

- Uglavnom je reč o ugovorima sa Javno-komunalnim preduzećima, različitih imena i nadležnosti
- U nekim mestima podeljeni su poslovi na nekoliko Javno-komunalnih preduzeća
- U mnogim opštinama tu spadaju i posebni ugovori sa nekim specijalizovanim preduzećima za sakupljanje i tretman otpada
- Imaju preduzeća koja se javljaju u više opština (npr. Poor Werner&Weber d.o.o.)
- Neke opštine već imaju sklopljene i međusobne ugovore oko regionalne deponije i poslova u vezi sa njenom izgradnjom i eksploatacijom

20. Kako je pripreman Plan

- U skoro svim slučajevima donete su Odluke o izradi Plana, formirane su radne grupe ili komisije za pripremu Plana, a onda su (ali ne svugde) organizovane i javne rasprave, da bi kasnije usledilo usvajanje na Skupštini grada
- Bilo je opština (npr. Kikinda, Valjevo, Smederevo, Nova Varoš, Zaječar, Kraljevo) koje su u međuvremenu angažovale neke stručne organizacije, institute ili timove za procene ili kompletiranje dokumentacije
- Prikupljene su i neke informacije o sastavu i radu ovih komisija, procedurama, predlozima, itd.

21. Kako je usvajan Plan

- Ovde je reč o radu skupština opština, o pripremi sednica, uključivanju Sekretarijata i Gradskog veća
- Planovi su usvajani mahom u 2010. i 2011. godini na sednicama skupština
- U nekoliko opština (npr. Nova Varoš, Kraljevo) Plan još nije usvojen
- U nekoliko opština je u toku usaglašavanje sa zakonom, ili je to moralo da se učini kada su planovi bili doneti pre novog seta zakona

22. Učešće u pripremi i podršci

- Članovi radnih grupa bila su stručna lica iz opštine i nekoliko komunalnih preduzeća
- Bilo je angažovanja i drugih stručnjaka, odnosno organizacija iz instituta, sa fakulteta ili agencija (npr. *Green Pro* u Smederevu, Zavod za javno zdravlje i Tehnološki fakultet u Leskovcu, Savet za zaštitu životne sredine i održivog razvoja u Nišu, Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu, *Envy Tek* u Vršcu, itd.)
- U nekim opštinama su bili uključeni u radne grupe i predstavnici nevladinog sektora, dok u drugima to nije bio slučaj
- U izveštaju su navedeni i sastavi radnih grupa u nekoliko opština

23. Razmatranje u javnosti

- Zanimljiva su i različita iskustva u procesu usvajanja i promocije planova upravljanja otpadom, dok je učešće građana pa i nevladinog sektora ponegde bilo relativno svedeno
- Postoje mnogi promotivni materijali, a građani su bili obaveštavani i preko sajtova opštine
- Održavane su javne tribine i slični skupovi, a lokalni mediji su pružali korektnu podršku
- U nekoliko slučajeva nije bilo organizovanog razmatranja u javnosti

24. Saradnja u regionu

- Ocene saradnje unutar regiona su u osnovi veoma povoljne, ali su izražene na različite načine: *Odlična, vrlo dobra, dobra, solidna...*
- Samo u nekoliko slučajeva takva saradnja je slaba iz različitih razloga (pre svega faza usvajanja dokumenata), ili je ima samo na nivou Javno-komunalnih preduzeća
- Potpisani su i međupštinski ugovori u nekoliko regiona
- U Valjevu je npr. povezano 11 opština iz tri okruga (kolubarski, mačvanski, beogradski), ali u Kragujevcu toga nema jer još nije formiran region, u Somboru ne saraduju još dok se ne otvori regionalna deponija, itd.
- Postoje i međupštinske radne grupe

25. Poslednje razmatranje

- Gotovo nigde Plan nije razmatran posle donošenja
- Za to postoji više razloga među kojima je ključno to što su mnogi planovi nedavno i doneti, može se reći tokom poslednjih meseci, često krajem prošle godine
- Nije još bilo potrebe za njihovom revizijom, ili će se to pojaviti u vezi sa regionalnim planom
- Ukazuje se na to da je obaveza razmatranja (revizije) Plana na svakih pet (Kikinda, Vršac, Zrenjanin), tri (Niš), ili dve godine (Indija)
- Ima najava ponovnog razmatranja tokom ove godine (Indija), ili najava prvih izveštaja o realizaciji za 2012. godinu (Leskovac)

26. Način finansiranja

- Jedno od najkompleksnijih pitanja celog istraživanja, sa mnoštvom osobenih odgovora koji ukazuju na probleme finansiranja upravljanja otpadom
- Svakako, koriste se sredstva Bužetskog fonda (gradskog, republičkog), ali i sredstva iz drugih izvora i donacija – npr. akcije “Očistimo Srbiju”
- Naplata od domaćinstava, preduzeća i preduzetnika je rešena na različite načine – od zaposlenih inkasanata do angažovanja preko zadruga (Subotica), ili objedinjene naplate (Novi Sad, Zrenjanin, Loznica)
- Domaćinstva mahom plaćaju po članu, preduzeća po kvadratnom metru, preduzetnici paušalno; deponovanje se posebno plaća
- Prikupljeni su i neki podaci o cenama (koje odobrava lokalna samouprava), visini naplate i proporciji sredstava iz različitih izvora

27. Namenska sredstva

- Svugde se koriste namenska sredstva, ili se za njih konkuriše, nekad uspešno, nekad neuspešno, zavisno od projekta
- Naveden je niz primera gde se ta sredstva koriste – za sanaciju određene deponije, izgradnju reciklažnog dvorišta, sanaciju divljih deponija, izgradnju podzemnih kontejnera, rekultivaciju i uređenje devastiranih površina, sufinansiranje regionalnog plana i projektne dokumentacije za otvaranje regionalne deponije, remidijaciju deponija, specijalni rezervat prirode, nabavku komunalnih vozila (smećar, podizač, itd.), ulične kante, đubrijere i slično
- Neki koriste i strane donacije (Pančevo-Italija, Valjevo-Češka)
- Koriste se ponegde i sredstva Evropskog fonda za zaštitu životne sredine (Pirot, Indija)

28. Nadzor i kazne

- O ovoj temi se mnogo govori i u javnosti i u stručnim krugovima
- Inspekcije su jedan od problema, naročito zbog malog broja inspektora ili nedovoljnog angažovanja komunalnih policajaca
- Iako je situacija sa otpadom dosta nepovoljna, broj divljih deponija ogroman, itd., u opštinama se pominju samo opomene a kazne su dosta retke
- Negde se to opravdava niskim standardom građana, ili se žali na zakonsku regulativu da se prekršilac mora uhvatiti na delu, ili da je nemoguće izreći kaznu licu bez lične karte
- Prekršaja ima raznih, a prave ih i građani i pravna lica – od stvaranja divljih deponija do neovlašćenog odlaganja opasnog otpada, zagađivanja voda, paljenja deponija, noćnog istresanja otpada na nedozvoljenim mestima, itd.
- Postoji saradnja republičkih i gradskih inspekcija

29. Promotivni planovi

- U svim opštinama navedene su ranije ili planirane aktivnosti, od kojih su neke veoma konkretno a neke uopšteno objašnjene, što je nemoguće ponoviti u kratkom pregledu
- Reč je o radio i TV emisijama o zaštiti životne sredine, redovnim ili povremenim priložima
- Veoma je rasprostranjena praksa da se medijski proprate sve lokalne akcije – uređenja zelenih površina, čišćenja, podele kanti ili kesa, saniranja divljih deponija, selektovanja otpada
- Pominju se marketinška i promotivna sredstva – leci, brošure, plakati, audio i video spotovi, saopštenja, festivali, intervjui, interni informatori, sajтови opština i niza organizacija i preduzeća, tribine, sajmovi, direktni kontakti, članci o reciklaži, akcije i obeležavanja značajnih dana i datuma u oblasti zaštite životne sredine, i slično
- Ističe se saradnja sa školama, vojskom i volonterima...

30. Dodatni opisi

- Možda nije toliko očekivano koliko je postignuto ovim pitanjem, jer su sagovornici iz opština i komunalnih preduzeća navodili još niz problema ili podataka o akcijama i planovima u vezi sa zaštitom životne sredine i upravljanja otpadom
- Zanimljivo je koliki je raspon dodatnih opaski – od sistemskih rešenja, regulative, poštovanja propisa i kaznene politike, preko uloge države i lokalnih snaga i kapaciteta, do kulturoloških problema i razlika
- Sve je kritički, ali motivisano i pronicljivo komentarisano
- Bilo je i predloga da se u ovakva ispitivanja ubace nova pitanja
- Ima u mnogim iskazima ukazivanja na prave kuriozitete, čak sa anegdotskim prizvukom
- Ukupno uzev, odgovori su razložni i biće veoma korisni u izradi predloga iz ovog istraživanja

31-33. Kvalitet informacija i saradnja

- Terenski rad i obrada (kvalitativnog tipa) su uspešno završeni, a prikupljenim podacima se može pokloniti poverenje jer su dobijeni „iz prve ruke“ a osim toga su potkrepljeni dokumentima koji su priloženi izveštaju
- Intervjuisani predstavnici opština, službi i preduzeća spremni su na dalju saradnju u okviru ovog i sličnih projekata
- Izveštaju je priložen spisak svih sagovornika u istraživanju (preko 50), odnosno ljudi koji su kompetentni ili zaduženi u pojedinim opštinama i regionima za poslove upravljanja otpadom

REZIME

- Primetno je da se situacija u pojedinim opštinama i regionima dosta razlikuje, a u istim opštinama u raznim naseljima (posebno grad - selo), ali da je u celini dosta nepovoljna po nizu objektivnih parametara i ocenama ljudi koji su nadležni za ovaj posao u svim sredinama
- Regionalnih deponija praktično još i nema ili su tek u izgradnji, odnosno u fazi projektovanja i međusobnog ugovaranja opština
- Ukratko, može se reći da je upravljanje otpadom u Srbiji velika tema, da sakupljanje otpada za sada funkcioniše na relativno solidnom nivou - koji, ipak, ne garantuje ni sigurno održavanje a ni razvoj, da ima dovoljno znanja i iskustava kod onih koji se time bave, ali malo edukacije i uključivanja u populaciji i pojedinim ciljnim grupama